

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ
ТА МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Відділ модернізації механізмів управління економікою

«Затверджую»

Во директора ДНДІМЕ

Неботов П.Г.

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

галузь знань

05 «Соціальні та поведінкові науки»

07 «Управління та адміністрування»

спеціальність

051 «Економіка»

072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

освітньо-науковий рівень

доктор філософії

вид дисципліни

Блок дисциплін з набуття загальних компетентностей

Форма навчання

денна

Навчальний рік

2024/2025

Семестр

2

Кількість кредитів ECTS

3

Мова викладання,
навчання та оцінювання

українська

Форма заключного
контролю

залік

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

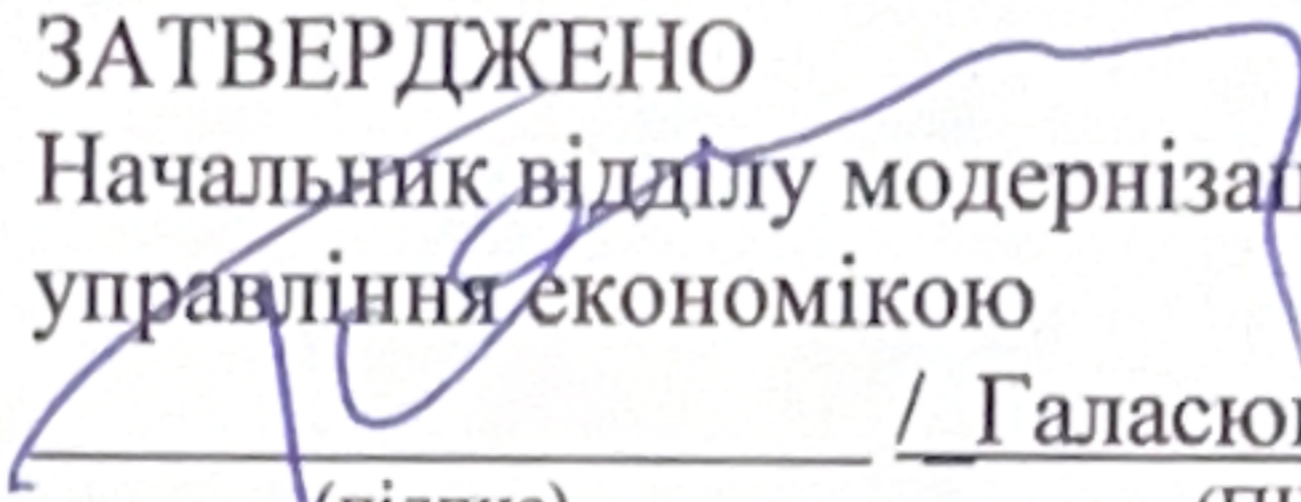
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Київ – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» розроблена на основі освітньо-наукових програм 051 – Економіка та 072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» та навчальних планів. Підготовлено начальником відділу модернізації механізмів економікою ДНДПМЕ, д.е.н. Галасюком В.В.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Начальник відділу модернізації механізмів
управління економікою

_____/ Галасюк В.В./
(підпис) (ПІБ)

Протокол № 2 від «27» 08 2024 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Очна форма навчання	Заочна форма навчання
	Обов'язкова	
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	1	1
	Семестр:	
Тижневих годин для очної форми навчання: 3 аудиторних – 30 самостійної роботи аспіранта – 60	2	2
	Лекції:	
	16	8
	Практичні (семінарські):	
	14	2
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: письмова	Самостійна робота:	
	60	80

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Методологія та організація наукових досліджень**» є набуття здобувачем достатніх компетентностей для пошуку та оброблення інформації з різних джерел та достатніх знань для проведення власних наукових досліджень, забезпечення єдності, системності і комплексності досліджень, сприяння розвитку раціонального творчого мислення, розв'язанню наукових проблем, що постають в процесі наукових досліджень, на високому методологічному рівні, що є запорукою отримання об'єктивних, повних і науково обґрунтованих результатів.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти таких компетентностей:

- здатність до аналізу та синтезу інформації з правових проблем;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних);
- креативність та здатність продукувати нові думки та ідеї стосовно організації та методології наукових досліджень;
- здатність застосовувати знання у практичній діяльності, вести діалоги й аргументувати під час наукових і ділових дискусій;
- формулювати мету, завдання та актуальність наукового дослідження;
- правильно вибирати і використовувати наукові методи дослідження;
- науково обґрунтовувати результати дослідження;
- оформлювати результати дослідження на прикладі наукової доповіді, статті, дисертації.
- здатність здійснювати аналіз законодавчих текстів та їх експертизу.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» вивчається на 1 році навчання в аспірантурі і, відповідно, до структурно-логічної схеми освітньо-наукової програми «Право» опанування дисципліни не потребує попереднього вивчення освітніх компонент у межах зазначеної освітньої програми.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-наукової програми «Право» на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Здатність до системного мислення, набуття нових знань та використання їх у власних наукових дослідженнях та у професійній практиці	ПРН1.1
Вміння формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, робити аналітичні прогнози розвитку правового життя в Україні та в зарубіжних країнах;	ПРН1.4
Вміння вести дискусії на наукову проблематику із науковою спільнотою в сфері професійної діяльності, в тому числі і на міжнародному рівні, демонструючи широкий науковий світогляд та креативність	ПРН1.5

Вміти збирати, обробляти та аналізувати теоретичні та прикладні дослідження провідних вітчизняних і зарубіжних вчених;	ПРН1.6.
Вміння встановлювати наукову цінність джерел, використовуючи відповідні критерії та стандарти шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами, визначеними завданнями дослідження та з позицій доктрини верховенства права;	ПРН1.7.
Вміння ініціювати, організовувати та проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань;	ПРН1.10
Прагнення до співпраці у науковій діяльності, беручи участь у формуванні команди дослідників для вирішення наперед поставленої задачі (формулювання дослідницької проблеми, робочих гіпотез, збору інформації, підготовки пропозицій);	ПРН1.11
Вміння формувати комунікаційні стратегії та взаємодіяти з науковою спільнотою та громадськістю у відповідній галузі наукової та професійної діяльності;	ПРН1.12
Вміння кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у аналогічних закордонних;	ПРН1.13
Вміння використовувати профільні знання для логічних основ побудови наукової діяльності, з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, мету і значення для розвитку інших галузей науки	ПРН1.15.

Вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких очікуваних результатів навчання

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Набуття нових знань щодо методології та організації наукових досліджень	ПРН1.1
Здатність до комплексного та системного аналізу актуальних проблем в їх організаційному та функціональному вимірі	ПРН1.1
Вміння прогнозувати напрямки розвитку законодавства та практики, виходячи із принципів та тенденцій сучасності	ПРН1.4
Вміння аналізувати впливи прийняття актів регулювання на організацію та функціонування системи органів публічної влади	ПРН1.4
Вміння вести дискусії з актуальних питань із науковою спільнотою в сфері професійної діяльності	ПРН1.5
Вміти відбирати та аналізувати наукові дослідження вчених з економічної проблематики	ПРН1.6.
Вміння визначати цінність наукових джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами	ПРН1.7.
Вміння проводити наукові дослідження з позицій доктрини верховенства права	ПРН1.7.
Вміння проводити комплексні наукові дослідження, які приводять до отримання нових знань;	ПРН1.10
Напрацювання практичних навичок щодо формулювання дослідницької проблеми, робочих гіпотез, збору інформації, підготовки пропозицій у сфері права	ПРН1.11
Вміння взаємодіяти у рамках навчальної групи при формулюванні та презентації наукових міркувань щодо проблематики дисципліни	ПРН1.12
Вміння грамотно ставити питання та давати на них відповіді у ході наукових дискусій	ПРН1.12

Критерії оцінювання проміжного та підсумкового семестрового контролю здобувачів ступеня доктора філософії

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Відмінно / Excellent	90-100
Добре/Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

Знання здобувачів ступеня доктора філософії з дисципліни оцінюється за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, A) заслуговує здобувач, який всебічно і глибоко володіє програмовим матеріалом, може аналізувати та синтезувати правову інформацію, що стосується органів публічної адміністрації, засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї стосовно організації та повноважень органів публічної адміністрації та вільно їх висловлювати.

оцінку «добре» (75-89 балів, B) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктора філософії, який повністю опанував і вільно володіє програмовим матеріалом, має системні знання по тематиці дисципліни, має здатність до самостійного пошуку інформації, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї стосовно організації та повноважень органів публічної адміністрації, однак, не в усіх питаннях добирає чітку аргументацію для обґрунтування своєї позиції та думки.

оцінку «задовільно» (60-74 бали, D) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктор філософії, який знає основний програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшої наукової роботи та використання його у майбутній професії, ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою, але допускає помилки при виконанні завдань, хоча при вказівці на помилки, може знайти шляхи їх усунення.

оцінка «незадовільно» (0-59 балів, F) – виставляється здобувачеві освітнього ступеня доктора філософії, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань; володіє навчальним матеріалом тільки на рівні репродукування і не може продовжувати навчання за відповідним освітнім рівнем, оскільки не готовий до пошуку, оброблення на аналізу інформації, не може продукувати нові думки та ідеї стосовно організації та повноважень органів публічної адміністрації.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Методологія наукових досліджень.

Тема 2. Особливості сучасної методології наукових досліджень.

Тема 3. Методологія системного підходу при проведенні досліджень

Тема 4. Організація наукових досліджень.

Тема 5. Основні етапи наукового дослідження.

Тема 6. Написання і оформлення наукових праць аспірантів.

Тема 7. Особливості підготовки, оформлення і захисту наукових робіт.

6.2. Структура навчальної дисципліни для очної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин – 90					
	Форма навчання: очна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1-й семестр						
Тема 1. Методологія наукових досліджень.	12	2	2	-	-	8
Тема 2. Особливості сучасної методології наукових досліджень.	12	2	2	-	-	8
Тема 3. Методологія системного підходу при проведенні досліджень	12	2	2	-	-	8
Тема 4. Організація наукових досліджень.	12	2	2	-	-	8
Тема 5. Основні етапи наукового дослідження.	14	2	2	-	-	10
Тема 6. Написання і оформлення наукових праць аспірантів	14	2	2	-	-	10
Тема 7. Особливості підготовки, оформлення і захисту наукових робіт	14	4	2	-	-	8
Разом за семестр	90	16	14	-	-	60

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		очна	заочна
1	Поняття та види наукових досліджень	2	0,5
2	Загальна характеристика процесів наукового дослідження. Структура наукового дослідження	2	
3	Оформлення звітів про результати наукової роботи	2	0,5
4	Обробка даних дослідження, аналіз чинного законодавства, міжнародного права, практики їх реалізації.	2	
5	Форми відображення результатів наукового дослідження: доповіді, тези, статті, розділи до монографій, науково-методичні рекомендації, навчальні посібники, дисертації, монографії	2	0,5
6	Поняття методологія, метод, прийом в науковому дослідженні.	2	0,5
7	Класифікація методів наукового дослідження	2	
Разом		14	2

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		очна	заочна
1	Поняття та види наукових досліджень	8	10
2	Загальна характеристика процесів наукового дослідження. Структура наукового дослідження	8	10
3	Оформлення звітів про результати наукової роботи	8	12
4	Обробка даних дослідження, аналіз чинного законодавства, міжнародного права, практики їх реалізації.	8	12
5	Форми відображення результатів наукового дослідження: доповіді, тези, статті, розділи до монографій, науково-методичні рекомендації, навчальні посібники, дисертації, монографії	10	12
6	Поняття методологія, метод, прийом в науковому дослідженні.	10	12
7	Класифікація методів наукового дослідження	8	12
Разом		60	80

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Ковалів Ю. І. Абетка дисертанта: Методологічні принципи написання дисертації: посібник. К.: Твім інтер, 2009. 460 с.
2. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: Курс лекцій. К.: Знання, 2009. 276 с.
3. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. К.: Кондор, 2003. 192 с.
4. Новиков А.М., Новиков Д.А. О предмете и структуре методологии. Журнал “Мир образования – образование в Мире”. 2008. № 1. С. 58–66.
5. Нові технології навчання: наук.-метод. зб. - вип. 61 / Ін-т інновац. технологій і змісту освіти МОН України; редкол.: О.П. Гребельник, Я.Я. Боллобаш, І.А. Шелест та ін. К., 2010. 185с.
6. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О. А. та ін. Л.: Ромус-Поліграф, 2002. 128 с.
7. Пілюшенко В.Л., Шкрабак І.В., Славенко Е.І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: навч. посібник. К.: Лібра, 2004. 344 с.
8. Пилипчук М. І., Григор'єв А.Є., Шостак В.В. Основи наукових досліджень: підручник. К.: Знання, 2007. 270 с.
9. Правові науки України (Збірник наукових праць): збірник праць / В. Белевцева, О. Битяк, 2009. 300 с.
10. Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567. Офіційний вісник України. 2013. № 64. Ст. 2328.
11. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 року. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 3. Ст. 25.
12. П'яницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч. посібник. К., 2003. 116 с
13. Сурмин Ю. П., Туленков Н.В. Методология и методы социологических исследований: Учеб. пособие. К.: МАУП, 2000. 304 с.
14. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2007. 317 с.
15. Туленков М. В. Теоретико-методологічні основи організаційної взаємодії в соціальному управлінні: монографія. К.: Каравела, 2009. 512с.
16. Філософія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. За заг. ред. С. П. Щерби. К. : МАУП, 2004. 216 с.
17. Філософія: навч. посіб. за ред. І. Ф. Надольного. 5-те вид., стер. К.: Вікар, 2005. 516 с.
18. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003. 240 с.
19. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник. Київ: Знання-Прес, 2003. 295 с.
20. Ярошенко Т. О. Електронні журнали в системі інформаційних ресурсів бібліотеки: монографія / Т.О. Ярошенко. К.: Знання, 2010. 215 с.

Допоміжна література

1. Гайдучок В.М., Затхей Б.І., Лінник М.К. Теорія і технологія наукових досліджень: навч. посіб. Львів: Афіша, 2006. 232 с.
2. Гладкова В. М. Профорієнтація: навч. посіб. Львів: "Новий Світ-2000", 2007. 160с.
3. Грищенко І.М., Григоренко О.М., Борисейко В.А. Основи наукових досліджень: навч. посіб. К. : КНТЕУ, 2001. 212 с
4. Застосування телекомунікаційних засобів у навчальному процесі (психолого-педагогічні аспекти): навчально-методичний посібник. за ред. М.Л. Смульсон. К.: Педагогічна думка, 2008. 256 с.
5. Збірник законодавчих та нормативних документів з науково-технічної, інноваційної діяльності та трансферу технологій. уклад. Ю.В. Михайлова. К., 2006. 248с.
6. Єфремов С. В. Професійна спрямованість науково-дослідної роботи студентів у вищих навчальних закладах України у другій половині ХХ століття: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01. ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. Х., 2010. 23с.

7. Про затвердження Порядку надання грантової підтримки наукової і науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 776. Офіційний вісник України. 2019. № 69. Ст. 2407.

8. Про Національний фонд досліджень України: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 липня 2018 р. № 528. Офіційний вісник України. 2018. № 55. Ст. 1915.

9. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень: Конспект лекцій. – Київ: Академвидав, 2004. 208 с.

10. Черній А. М. Дисертація як кваліфікаційна наукова праця: посібник. К.: Арістей, 2004. 232 с